

HE LLEGIT NO SÉ ON

EVA PIQUER

13/10/2018

La veritat no és ni pura ni simple

EL PROBLEMA SERIA ESCRIURE SENSE VOLER ANAR AL FONTS

“Com amb la resta d’aspectes de la narrativa, la clau per escriure bons diàlegs és la sinceritat. I si les paraules que poses en boca dels personatges et surten amb sinceritat, descobriràs que t’exposes a rebre moltes crítiques -diu **Stephen King** a *Escriure. Memòries d’un ofici* (L’Altra Editorial, traducció de **Martí Sales**)-. Hi ha gent que no vol sentir la veritat, i tant, però això no és problema teu. Sí que ho seria pretendre escriure sense voler anar al fons”.

Al cap d’unes línies, King insisteix: “Tot el que he explicat sobre els diàlegs es pot aplicar a la construcció de personatges. Es tracta, ras i curt, de parar atenció al comportament de la gent

que t'envolta i explicar la veritat del que has vist”.

Abans, el mestre ja ens havia donat el següent consell: “Ara ve la gran pregunta: de què escriuràs? I la resposta, igual de gran: del que et vingui de gust. El que sigui... mentre sigui de veritat”.

Resulta curiosa aquesta reiterada apel·lació a la veritat provinent d'un autor de terror contemporani, ciència-ficció i fantasia. Però diria que ja ens entenem. **Només allò que s'escriu des de la veritat respira veritat, es percep com a tal. Només així els lectors s'ho creuen.**

NO ENS HEM DE RESIGNAR AL DOMINI DE LA POSTVERITAT

Què és la veritat? **Aristòtil** ens la presentava així: “Dir del que és que no és, o del que no és que és, és fals, mentre que dir que el que és és i el que no és no és és veritat”. Una definició òbvia - però potser un pèl enrevessada- que no sempre serveix per destriar el gra de la palla, perquè la veritat és fàcil d'amagar, distorsionar i manipular. La veritat no és ni pura ni simple, costa de verificar, però això no vol dir que hi hàgim de renunciar ni que ens hàgim de resignar a un món dominat per l'anomenada postveritat. Ho conclou el filòsof britànic **Julian Baggini** a l'assaig divulgatiu *Breve historia de la verdad* (Ático de los Libros).

La gent se segueix indignant tant com sempre amb les mentides, i això indica que seguim confiant en la veritat. Segons Baggini, parlar d'una societat ancorada sense remei en la postveritat és prematur i erroni: “Ni tan sols estaríem parlant de postveritat si no creguéssim que la veritat és important”. El filòsof detalla deu tipus de veritats (eternes, d'autoritat, esotèriques, raonades, empíriques, creatives, relatives, poderoses, morals i holísiques) i ens anima a protegir el valor comú que atribuïm a la veritat, les virtuts que ens ajuden a identificar-la.

Una certesa és que estem vius i que deixarem d'existir

Descartes va pronunciar la veritat fonamental, el famós “Penso, per tant existeixo”. Vet aquí una certesa interior ferma, inqüestionable. També és una certesa que tard o d'hora deixarem de pensar i, doncs, d'existir. Som mortals i en som conscients, som capaços d'anticipar la pròpia mort. En paraules de **Joan-Carles Mèlich**, “som finits perquè som éssers no solament que morim, sinó que sabem que hem de morir”. La finitud és la noció a partir de la qual Mèlich desplega el seu pensament, que passa, per exemple, per distingir ètica i moral -“En el nazisme hi ha molta moral i no hi ha gens d'ètica”- i per defensar una ètica de la mala consciència i de la

culpa. No li interessien les religions ni filosofies que pretenen tranquil·litzar-nos i netejar-nos la consciència.

“La meua és una filosofia del foc i de les ombres, una filosofia de la incertesa”, diu Mèlich a *Contra els absoluts* (Fragmenta), un llibre que recull converses mantingudes amb l'editor **Ignasi Moreta**. En subratllo -entre moltes altres- una idea que em ressona endins, que em sembla veritat: **cap ésser humà ha trobat mai el paradís, però sí que n'hi ha que han creuat les portes de l'infern**. I alguns n'han tornat.